

Læreplan for utdanningsvalg

Formål

Utdanningsvalg skal bidra til å skape helhet og sammenheng i grunnopplæringen og knytte grunnskole og videregående opplæring bedre sammen. Å få prøve ut interesser og bli bevisst egne evner og anlegg kan bidra til at flere foretar mer kunnskapsbaserte valg av utdanning og yrke. Faget skal bidra til økt forståelse av arbeidslivets krav om kunnskap og kompetanse og bidra til å skape grunnlag for entreprenørskap.

Opplæringen skal gi elevene erfaring med innhold, oppgaver og arbeidsmåter i ulike utdanningsprogram i videregående opplæring og aktuelle yrker. Elevene skal gis mulighet til praktisk aktivitet og fordypning i fag. Opplæringen i faget skal legge til rette for at den enkelte elev kan få prøve ut og reflektere over sine valg.

Opplæringen skal legge til rette for bruk av hensiktsmessige arbeidsformer, både i skole og arbeidsliv, og for bruk av ulike læringsarenaer som kan gi bred faglig tilnærming gjennom kontakt og samarbeid med videregående skoler og arbeids- og næringsliv. Faget skal legge grunnlag for videre opplæring, arbeid og livslang læring.

Struktur

Faget er strukturert i hovedområder som det er formulert kompetansemål innenfor. Hovedområdene utfyller hverandre og må sees i sammenheng, og de bør tas i den rekkefølgen som er beskrevet nedenfor. Vektleggingen av hovedområdene er angitt nedenfor.

Oversikt over hovedområdene

Årstrinn	Hovedområder		
8–10	Om videregående opplæring og arbeidsliv 20 %	Utprøving av utdanningsprogram 60 %	Om egne valg 20 %

Elever som på ungdomstrinnet får anledning til å ta fag fra videregående opplæring, kan disponere timer fra hovedområdet *Utprøving av utdanningsprogram* til å arbeide med fag fra videregående opplæring, dersom det ikke kan frigjøres nok timer til dette fra det tilsvarende grunnskolefaget.

Beskrivelse av hovedområdene

Om videregående opplæring og arbeidsliv

Hovedområdet dreier seg om strukturen i videregående opplæring og om innholdet i de ulike utdanningsprogrammene. Videre omfatter hovedområdet hvordan ulike utdannings- og karriereveier kan føre fram til ulike yrker. I hovedområdet inngår kunnskap om arbeidsmuligheter og framtidsutsikter, herunder lokalt arbeids- og næringsliv.

Utprøving av utdanningsprogram

Hovedområdet omfatter aktiviteter forankret i kompetansemål i utdanningsprogram i videregående opplæring. Utprøvingen kan foregå i både skole og arbeidsliv, og skal som hovedregel omfatte minst to ulike utdanningsprogram.

Om egne valg

Hovedområdet omfatter kartlegging av og refleksjon over egne interesser og forutsetninger, knyttet til eget utdannings- og yrkesvalg.

Timetall i faget

Timetall er oppgitt i 60-minutters enheter.

UNGDOMSTRINNET

8.–10. årstrinn 113 timer

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er integrert i kompetansemålene, der de bidrar til utvikling av og er en del av fagkompetansen. I utdanningsvalg forstås grunnleggende ferdigheter slik:

Å kunne uttrykke seg muntlig i utdanningsvalg innebærer å kunne samtale om egne kunnskaper, ferdigheter og interesser og gjøre rede for og argumentere for egne valg. Det innebærer også å kunne presentere egne erfaringer for andre.

Å kunne uttrykke seg skriftlig i utdanningsvalg innebærer å kunne skrive logg og dokumentere eget arbeid i valgte utdanningsprogram.

Å kunne lese i utdanningsvalg innebærer å kunne lese læreplaner fra ulike utdanningsprogram og å kunne nyttiggjøre seg informasjon om fag, utdanninger og yrker. Videre innebærer det å kunne tolke tabeller og grafiske framstillinger knyttet til utdanning og arbeid.

Å kunne regne i utdanningsvalg innebærer å kunne bruke, bearbeide og tolke relevant tallmateriale som tabeller og grafer.

Å kunne bruke digitale verktøy i utdanningsvalg innebærer å kunne finne, velge ut, bearbeide, ta vare på og presentere informasjon digitalt.

Kompetansemål

Etter 10. årstrinn

Om videregående opplæring og arbeidsliv

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- beskrive de ulike utdanningsprogrammene i videregående opplæring
- forklare forskjellen på strukturen i studieforbereende utdanningsprogram og yrkesfaglige utdanningsprogram, og samtale om hvordan de kan gi ulike yrkes- og karrieremuligheter
- presentere lokalt arbeids- og næringsliv og vurdere arbeidsmulighetene innenfor noen valgte utdanningsprogram og yrker

Utprøving av utdanningsprogram

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- planlegge, gjennomføre og dokumentere aktiviteter og arbeidsoppgaver knyttet til kompetansemål fra valgte utdanningsprogram i videregående opplæring

Om egne valg

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- reflektere over og presentere utdanninger og yrker i forhold til egne interesser og forutsetninger
- vurdere videre valg av utdanning og yrke basert på erfaringer fra utprøvingen

Vurdering i faget

Bestemmelser for sluttvurderingen:

Standpunktvurdering

Årstrinn	Ordning
10. årstrinn eller på det årstrinnet faget blir avsluttet.	Deltatt

Eksamen for elever

Årstrinn	Ordning
10. årstrinn eller på det årstrinnet faget blir avsluttet.	Det er ikke eksamen i faget.

Eksamen for privatister

Årstrinn	Ordning
10. årstrinn eller på det årstrinnet faget blir avsluttet.	Det er ikke privatistordning i faget.

De generelle bestemmelsene om vurdering er fastsatt i forskrift til opplæringsloven.